

Глосарій

CCS

- спосіб скорочення викидів вуглекислого газу, який базується на триетапному процесі: уловлювання CO₂, транспортування CO₂, довічне зберігання його, зазвичай, глибоко під землею.

CCUS

- уловлювання та утилізація вуглецю, тобто повторне використання в промислових процесах, наприклад, для перетворення його на пластмаси, бетон та біопаливо

ESG-принципи

ведення бізнесу

- принципи сталого ведення бізнесу: **E**nvironmental (довкілля) – принцип означає відповідальне ставлення до природи, а компанія відповідає концепції Environmental, якщо слідує трендам у питаннях екології, прагне скоротити збитки, завдані навколишньому середовищу, та економно витрачає ресурси; **S**ocial (соціальне управління) – принцип означає соціальну відповідальність перед персоналом, бізнес-партнерами, клієнтами, а щоб відповідати критерію Social, потрібно створювати комфортні умови праці, надавати соціальну підтримку співробітникам, боротися із гендерними стереотипами, зокрема забезпечити безперебійну роботу в будь-яких умовах; **G**overnance (корпоративне управління) – принцип означає високу якість керування компанією, а критерії оцінювання – прозорість звітності, заходи щодо зниження ризиків виникнення корупції, рівень зарплат, відносини з акціонерами.

ESG-рейтинги

- оцінки, які відображають, наскільки компанія впроваджує екологічні, соціальні та управлінські практики, оцінюючи її вплив на сталий розвиток, екологію, права людини, умови праці, корпоративне управління та прозорість. Ці рейтинги допомагають інвесторам та контрагентам

зрозуміти рівень відповідальності компанії та потенційні ризики, пов'язані з її діяльністю.

Агломерації

- просторово і функціонально єдині угруповання поселень міського типу, які створюють загальне екологічне та соціально-економічне середовище. При цьому формуються два види агломерацій:

Агресивні візуальні поля – це поля, що складаються з безлічі однакових елементів, рівномірно розосереджених на поверхні.

Біологічна

секвестрація вуглецю

- уловлення CO₂ та зберігання в природному середовищі. Сюди входять так звані «поглиначі вуглецю», як-от ліси, луки, ґрунт, океани та інші водойми. Це також відомо як "непряма" або пасивна форма секвестрації.

Біорізноманіття

- 1) різноманіття живої природи (у широкому значенні є синонімом поняття «життя на Землі»); 2) різноманітність живих організмів з усіх джерел, включаючи, серед іншого, наземні, морські та інші водні екосистеми й екологічні комплекси, частиною яких вони є; включає в себе різноманіття в межах виду, між видами і різноманіття екосистем (Конвенція про біологічне різноманіття).

Вертикальна

система озеленення

- технологія вирощування деревовидних ліан та інших витких рослин на вертикальних поверхнях з використанням підтримувальних конструкцій та/або без них. Вертикальне озеленення може виконуватися на фасадах будівель, паркових спорудах, глухих стінах, опорних стінках, укосах, перголах та альтанках.

Відеоекологія

- "відео" - все те, що людина бачить за допомогою органу зору та "екологія" - наука про різні аспекти взаємодії людини з навколишнім середовищем. Теоретичною основою відеоекології є концепція автоматії сакад.

Візуальне середовище – все те, що оточує людину в її повсякденному житті, або все те, на що вона дивиться очима. Це природне середовище – ліси, поля, гори, водойми, хмари та штучне середовище – виробничі та житлові приміщення: офіси, магазини, транспорт – автобуси, автомобілі, потяги, літаки, підводні човни та космічні кораблі.

Геологічна

секвестрація вуглецю – уловлення CO₂ та зберігання у таких місцях, як підземні геологічні утворення чи скелі. Цей процес значною мірою штучний або «прямий».

Гомогенні візуальні поля – видимі поля в навколишньому просторі, на яких або відсутні зорові деталі взагалі, або їхня кількість різко знижена.

Горизонтальна

система озеленення – інженерна система з рослинним шаром, встановлена на поверхні верхнього елемента покриття будівлі та/або на інших горизонтальних елементах.

Дощовий сад – зелене насадження, пристосоване для поглинання та затримування опадової води, засаджене багаторічними вологолюбними рослинами.

Дощові сади-смуги – дощові сади, розташовані вздовж проїзної частини дороги, призначені для утримання води з обох боків. Складаються з багаторічних рослин, які накопичують та повертають дощову воду до екосистеми завдяки спеціальній дренажній системі.

Екологічна

збалансованість – підтримання таких видів діяльності, які дають можливість не погіршувати або навіть поліпшувати якість довкілля в довгостроковій перспективі.

Екомісто

– населений пункт, спроектований з урахуванням впливу на навколишнє середовище. Це нова модель урбанізації, що поєднує екологічні, соціальні та економічні принципи сталого розвитку.

Екстенсивне

зелене покриття

- тип зеленого покриття, засаджений рослинами з неглибокою кореневою системою.

Європейській

Зелений курс

(European Green Deal)

- зелене будівництво в рамках політики ЄС є одним з основних інструментів підтримки переходу до моделі циркулярної економіки і досягнення кліматичної нейтральності.

Засіб-губка

- елемент ландшафту, будівлі, здатний поглинати, утримувати дощову воду та/або відводити її.

Зв'язування вуглецю

- це уловлювання, видалення та постійне зберігання CO₂ із земної атмосфери.

Зелена стіна

- вертикальний елемент огорожувальної конструкції будівлі або окремо розташована конструкція, на поверхні якої створено озеленення з використанням живих рослин без спирання на кореневе середовище на рівні землі.

Зелене покриття

- покриття, повністю або частково суміщене з ґрунтом або субстратом, у якому висаджено рослини.

Зелений фасад

- конструкція з опорних елементів для озеленення, призначених для покриття певної площі поверхні фасаду будівлі. Рослини можна висаджувати безпосередньо в ґрунт, в основу конструкції або в горщики на різних висотах фасаду.

Зелені конструкції

- це біотехнічні системи, у яких конструкції споруд та окремі елементи поєднані з живими рослинами з утворенням єдиної системи живої та неживої складової біогеоценозів сучасних міст у концепції сталого розвитку [1].

Зелені тераси,

балкони

- відкриті або напіввідкриті зони будівель, призначені для вирощування рослинності на поверхні та/або в горщиках, та/або в контейнерах.

Інтенсивне зелене

покриття

- тип зеленого покриття з інтенсивним озелененням. Використовуються рослини з глибокою кореневою системою

Кінетичне (мобільне)**озеленення**

- компактні форми озеленення (квіткарки, вазони тощо), які розміщують як на дорожньому покритті/ґрунті, так і на спорудах (освітлювальні стовпи та стовпи для розміщення рекламних щитів, електротехнічні споруди, скульптурні композиції та спеціальні стовпи для них, споруди громадського транспорту тощо) або залишках споруд.

Конурбація

- агломерація поліцентричного типу, що об'єднує кілька більш-менш рівноправних міст і великих міських територій, що через зростання населення і фізичне розширення, зливаються в одну безперервну міську промислово розвинену область

Леткі органічні

речовини (ЛОР)

- леткі гази/пари, що виділяються з рідин або твердих поверхонь і живих організмів, при кімнатній температурі.

Леткі фітоорганічні

речовини (ЛФОР)

- леткі органічні речовини, що виділяються рослинами. Можуть бути фітонцидними, ароматичними, такими, що принаджують або відлякують комах, біологічно активними чи неактивними

Мегаполіс

- велике місто, яке утворилося шляхом злиття міських агломерацій. Вони займають величезні площі; не є територією суцільної забудови (зазвичай під міськими видами користування землею зайнято від 1/5 до 1/4 їх території); природні ландшафти, сільськогосподарські площі, рекреаційні зони, присутні в мегаполісі, дробляться міськими видами землекористування і не можуть зберігатися в тривалій перспективі.

Напівінтенсивне

зелене покриття

- тип зеленого покриття, де рослинний шар складається із злакотрав'яної рослинності, дикорослих рослин, багаторічних чагарників і дерев, які мають менші вимоги до структури ґрунту, запасів води та поживних речовин порівняно з інтенсивним зеленим покриттям.

Новий європейській

Баухаус

(New European Bauhaus)

- політична та фінансова ініціатива ЄС для підтримки сталих рішень в будівництві з метою трансформації галузі відповідно до цілей Європейського Зеленого курсу.

Паризька угода

- угода в рамках Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, яка регулює заходи щодо зниження вмісту вуглекислого газу в атмосфері з 2020 року.

Парникові гази

- CO₂, метан (CH₄) та окис азоту (N₂O), – які містяться в атмосфері, сприяють утриманню теплоти, яка, як правило, відбивається від поверхні землі. При більш високій концентрації цих газів теплота може не віддаватися, результатом чого є підвищення глобальної температури.

Саккада

- швидкий рух ока, який здійснюється мимовільно, тобто в автоматичному режимі.

Сталий розвиток

- (англ. sustainable development) – загальна концепція щодо необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі:
 1. Розвиток, який дає змогу задовольнити потреби теперішніх поколінь і залишає можливість майбутнім поколінням задовольнити їхні потреби (визначення Комісії Брундтланд);
 2. Розвиток країн і регіонів, коли економічне зростання, матеріальне виробництво і споживання, а також інші види діяльності суспільства відбуваються в межах, які визначаються здатністю екосистем відновлюватися, поглинати забруднення та підтримувати життєдіяльність теперішніх і майбутніх поколінь.

Стійке місто

(стале місто)

- збалансований розвиток за трьома напрямками: екологічним, соціальним та економічним, де кожне з цих вимірів має однакове значення.

Стратегічне

планування

- процес планування майбутньої діяльності регіону, територіальної громади чи організації. Це здійснення усвідомленого вибору: цілей та завдань, найдієвішого способу досягнення цілей та завдань і засобів розв'язання проблем (та/або реалізації можливостей), а також бажаного сценарію подій з можливістю свідомо впливати на цей сценарій протягом його реалізації. Стратегічне

планування зосереджене на питаннях майбутнього, на забезпеченні тривалої діяльності регіону, територіальної громади чи організації в умовах змінного середовища.

Стратегія

сталого розвитку

- узгоджений комплекс процесів аналізу, обговорення, зміцнення потенціалу, планування та інвестування, що ґрунтується на участі громадськості й постійному удосконаленні та інтегрує економічні, соціальні і природоохоронні завдання суспільства, шукаючи компроміси там, де така інтеграція неможлива.

Фітодизайн

- використання рослин для поліпшення довкілля у штучних системах (за А.М.Гродзинським); вид дизайну, що полягає у створюванні композицій на основі використання рослин (ДСТУ 3899:2013)

Фітонціди

- (від грецької *phytón* – рослина і лат. *caedo* – вбиваю) біологічно активні речовини, що утворюються рослинами, які вбивають чи пригнічують зростання і розвиток бактерій, мікроскопічних грибів, та інші форми мікроорганізмів.

Функціональна

фасадна біореакторна

система (водоростевий

біореактор)

- біотехнологічна система з конструкцій панелей, виготовлених з прозорих матеріалів, які виконують роль біореакторів (фотобіореакторів).

Цілі сталого розвитку

- ключові напрямки розвитку країн, що були ухвалені на Саміті ООН зі сталого розвитку. Вони замінили Цілі розвитку тисячоліття, термін яких закінчився наприкінці 2015 року. ЦСР ухвалені на період від 2015 до 2030 року і нараховують 17 Глобальних цілей, яким відповідають 169 завдань.

Цільовий показник

- значення індикатора, якого заплановано досягти в результаті реалізації стратегії (проекту)

Чистий нуль

- принцип ведення діяльності, за якого загальна кількість парникових газів, як-от діоксид вуглецю (CO_2), метан та діоксид сірки, які видаляються з атмосфери дорівнюють тим, які викидаються в результаті діяльності людини.